



ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол №10 від
«11» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НЕЙРОПСИХОЛОГІЇ

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність С4 «Психологія»

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: вибіркова

Форма навчання: денна

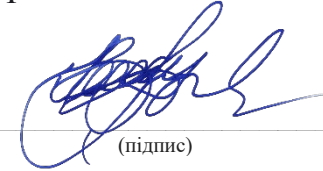
<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Залік (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>20</u>	<u>14</u>	<u>56</u>	<u>90</u>	<u>4</u>

Київ-ЗФУУ
2025

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 Психологія, затвердженої вченою радою ЗФУУ (протокол № 10 від «11» червня 2025 року)

Програму навчальної дисципліни розробила:

Доктор філософії в галузі психології,
доцент кафедри психології



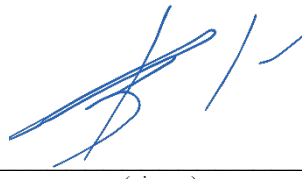
(підпис)

Н. Твердохліб

Робочу програму обговорено та затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 9 від “21” травня 2025 року

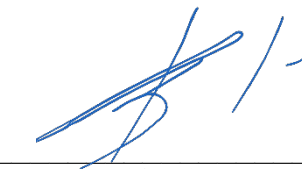
Завідувач кафедри психології



(підпис)

І. Клименко

Гарант ОПП «Психологія»



(підпис)

І. Клименко

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання Українська	
Змістових модулів - 4	Спеціальність: С4 Психологія Освітньо-професійна програма «Психологія»	Рік підготовки	
		2-й	
		Семестр	
			4-й
Загальна кількість кредитів/годин - 3/90		Лекції (год.)	
		20	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 год.;	Ступень вищої освіти - Бакалавр	Практичні(год.)	
		14	
		Самостійна робота(год.)	
		56	
		Всього	
		90	
		Вид контролю	
			Залік

2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Основи нейропсихології» є ознайомлення студентів з предметом, структурою, завданнями та сучасним теоретичними та практичними напрацюваннями в галузі нейропсихологічної діяльності в системі охорони психологічного здоров'я. Знання, отримані в результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи нейропсихології» є основою для подальшого поглиблення знань фахівців даної спеціальності, які дадуть можливість впровадити у психологічну практику ефективні методи дослідження та методики допомоги.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи нейропсихології» є:

1. Формування у здобувачів освіти складових інтегральної компетентності: здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у сфері клінічної психології, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.
2. Формування у здобувачів освіти складових загальної компетентності:
 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

- Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
 - Вміння до генерації нові ідеї (креативне мислення);
 - Формування компетентності здобувачів освіти на уміння виявити та вирішувати проблеми.
3. Розкриття змісту, структури та видів професійної діяльності психолога, сфер його практичного застосування, етичних і правових засад роботи.
 4. Формування розуміння професійної компетентності психолога та вимог до його особистісних якостей і професійних умінь.
 5. Виховання мотивації до навчання, усвідомлення значущості обраної професії та прагнення до особистісного і професійного зростання.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Для успішного засвоєння дисципліни «Основи нейропсихології» студентам необхідно мати ґрунтовні знання з таких предметів:

Пререквізіти:

- Анатомія центральної нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності — вивчає будову та функції мозку й механізми регуляції психічних процесів.
- Методи дослідження в психології — про інструменти та підходи до вивчення психіки й поведінки людини.
- Основи нейрофізіології — про функціональну організацію мозку та його роль у психічних процесах.
- Психодіагностика — про методи оцінки й вимірювання індивідуально-психологічних особливостей людини.

Постреквізіти:

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах та професійних сферах:

- Клінічна психологія — про закономірності виникнення та перебігу психічних розладів і шляхи їх психологічної допомоги.
- Основи нейрокорекції — про методи відновлення та компенсації порушених психічних функцій на основі знань про мозок.
- Основи психофармакології — про вплив лікарських засобів на психіку та їх застосування у лікуванні психічних розладів.

3. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи нейропсихології» складається з чотирьох змістовних модулів:

Змістовний модуль 1. Нейропсихологія як самостійна наукова дисципліна.

Тема 1. Нейропсихологія як наука: предмет, об'єкт, завдання. Нейропсихологія в системі наук. Сучасне розуміння предмета нейропсихології. Значення психологічних знань у житті людини.

Тема 2. Історичний розвиток нейропсихології. Витоки психологічних знань у філософії, медицині, природничих науках. Становлення нейропсихології в XIX–XX ст. Напрямки сучасної нейропсихології.

Змістовний модуль 2. Методологічні основи нейропсихології та анатомо-фізіологічні особливості структур ГМ.

Тема 3. Методологічні принципи побудови нейропсихологічного дослідження. Клінічні, експериментальні та апаратурні методи дослідження. Етичні вимоги до досліджень.

Тема 4. Нейропсихологічні критерії норми та патології вищих психічних функцій. Поняття наукового дослідження, його структура: проблема, мета, завдання, гіпотеза, об'єкт і предмет, вибірка, методи. Етапи проведення нейропсихологічного дослідження.

Тема 5. Структура і функціональна організація кори головного мозку. Анатомія та фізіологія головного мозку людини. Кора великих півкуль головного мозку. Цитоархітектонічні поля. Підкоркові структури мозку. Співвідношення функцій коркових і підкоркових структур у психічній діяльності людини. Вищі психічні функції.

Змістовний модуль 3. Розлади сприйняття, довільних рухів і дій. Розлади мовлення, читання, письма та лічіння. Розлади пам'яті, уваги, мислення, емоційно-особистісної сфери.

Тема 6. Розлади сприйняття (агнозії). Види. Діагностика. Елементарні сенсорні зорові, слухові і тактильні агнозії. Методи дослідження вказаних розладів сприйняття.

Тема 7. Розлади довільних рухів і дій. Види. Діагностика. Кінестетична апраксія. Просторова апраксія. Кінетична апраксія. Регуляторна апраксія. Методи діагностики вказаних розладів.

Тема 8. Розлади мовлення. Види. Діагностика. Сенсорна афазія. Аферентна та еферентна моторна афазія. Динамічна афазія. Методи діагностики розладів мовлення.

Тема 9. Розлади читання, письма та лічіння. Види. Діагностика. Оптична та мовленнєва алексія. Методи діагностики розладів читання. Мовленнєва аграфія. Методи діагностики розладів письма. Неспецифічна акалькуляція. Методи діагностики акалькуляції.

Тема 10. Розлади пам'яті та уваги. Види. Діагностика. Модально-неспецифічна амнезія. Модально-специфічна амнезія. Методи діагностики амнезії. Модально-неспецифічні розлади уваги. Модально-специфічні розлади уваги. Методи дослідження розладів уваги.

Тема 11. Розлади мислення, емоційно-особистісної сфери. Види. Діагностика. Розлади наочно-дійового мислення. Розлади наочно-образного мислення. Розлади вербально-логічного мислення. Методи дослідження розладів мислення. Постійні емоційні розлади. Методи дослідження розладів емоційно-особистісної сфери.

Змістовний модуль 4. Нейропсихологічні синдроми при різних типах ураження ГМ.

Тема 12. Нейропсихологічні синдроми при локальних ураженнях головного мозку(потиличних, потиличнотім'яних і тім'яних відділів кори великих півкуль мозку).

Тема 13. Нейропсихологічні синдроми при судинних ураженнях головного мозку.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів і тем практичних занять	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л.		пр.	с.р.	
Модуль 1. Нейропсихологія як самостійна наукова дисципліна.				
1. Нейропсихологія як наука: предмет, об’єкт, завдання.	9	2	2	5
2. Історичний розвиток нейропсихології.	8	2	1	5
Модуль 2. Методологічні основи нейропсихології та анатомо-фізіологічні особливості структур ГМ.				
3. Методологічні принципи побудови нейропсихологічного дослідження.	7	2	1	4
4. Нейропсихологічні критерії норми та патології вищих психічних функцій.	7	2	1	4
5. Структура і функціональна організація кори головного мозку.	7	2	1	4
Модуль 3. Розлади сприйняття, довільних рухів і дій. Розлади мовлення, читання, письма та лічіння. Розлади пам’яті, уваги, мислення, емоційно-особистісної сфери.				
6. Розлади сприйняття (агнозії). Види. Діагностика.	7	2	1	4
7. Розлади довільних рухів і дій. Види. Діагностика.	7	2	1	4
8. Розлади мовлення. Види. Діагностика	6	1	1	4
9.Розлади читання, письма та лічіння. Види. Діагностика.	6	1	1	4
10. Розлади пам’яті та уваги. Види. Діагностика.	6	1	1	4
11. Розлади мислення, емоційно-особистісної сфери. Види. Діагностика.	6	1	1	4
Модуль 4. Нейропсихологічні синдроми при різних типах ураження ГМ				
12. Нейропсихологічні синдроми при локальних ураженнях головного мозку	7	1	1	5
13. Нейропсихологічні синдроми при судинних ураженнях головного мозку.	7	1	1	5
Усього:	90	20	14	56

5. Тематика практичних та занять з дисципліни

Тема 1. Нейропсихологія як наука: предмет, об'єкт, завдання.

Мета:

- сформуванати у студентів цілісне уявлення про нейропсихологію як галузь наукового знання
- розкрити предмет і об'єкт нейропсихології, її місце в системі психологічних і нейронаук;
- ознайомити з основними завданнями нейропсихології та напрямками її практичного застосування;
- розвивати навички наукового аналізу та аргументованого обговорення теоретичних положень.

Питання для обговорення:

6. Поняття нейропсихології як науки. Історичні передумови її виникнення.
7. Об'єкт нейропсихології: мозок і психічна діяльність людини.
8. Предмет нейропсихології та його відмінність від предмета загальної психології та нейрофізіології.
9. Основні завдання нейропсихології (теоретичні, діагностичні, корекційні, реабілітаційні).
10. Місце нейропсихології в системі наук (зв'язок із психологією, медициною, педагогікою, нейронауками).
11. Значення нейропсихології для практичної діяльності психолога, педагога, логопеда, лікаря.
12. Актуальні напрями сучасної нейропсихології.

Тема 2. Історичний розвиток нейропсихології.

Мета:

- ознайомити студентів з основними етапами становлення нейропсихології як науки;
- розкрити внесок провідних учених у розвиток нейропсихологічних ідей;
- сформуванати уявлення про еволюцію поглядів на локалізацію психічних функцій у мозку;
- розвивати вміння аналізувати наукові концепції в історичному контексті.

Питання для обговорення:

1. Передумови виникнення нейропсихології: філософські, медичні та психологічні джерела.
2. Перші уявлення про зв'язок мозку і психіки (античність, Середньовіччя).
3. Локалізаціоністський підхід у XIX столітті: Ф. Галль, П. Брока, К. Верніке.
4. Антилокалізаціонізм і теорія цілісної діяльності мозку (П. Флуранс, К. Гольц).
5. Внесок І. М. Сеченова та І. П. Павлова у розвиток фізіологічних основ нейропсихології.
6. Формування нейропсихології як самостійної науки: роль О. Р. Лурії.

7. Розвиток нейропсихології у XX–XXI століттях: основні напрями та сучасні тенденції.
8. Значення історичного розвитку нейропсихології для сучасної науки і практики.

Тема 3. Методологічні принципи побудови нейропсихологічного дослідження.

Мета:

- сформувати у студентів уявлення про методологічні засади нейропсихологічного дослідження;
- ознайомити з основними принципами аналізу мозкової організації психічних функцій;
- навчити розуміти логіку побудови нейропсихологічного обстеження;
- розвивати навички критичного аналізу методів і результатів нейропсихологічних досліджень

Питання для обговорення:

1. Поняття методології нейропсихологічного дослідження.
2. Принцип детермінізму та його значення в нейропсихології.
3. Принцип системної будови психічних функцій.
4. Принцип динамічної локалізації вищих психічних функцій.
5. Принцип якісного аналізу симптомів і синдромів.
6. Синдромний підхід у нейропсихологічному дослідженні.
7. Роль експерименту та клінічного методу в нейропсихології.
8. Співвідношення кількісного та якісного аналізу результатів дослідження.
9. Етичні принципи проведення нейропсихологічного дослідження.

Тема 4. Нейропсихологічні критерії норми та патології вищих психічних функцій.

Мета:

- сформувати у студентів уявлення про поняття норми та патології в нейропсихології;
- ознайомити з основними критеріями оцінювання стану вищих психічних функцій;
- навчити розрізняти нейропсихологічні прояви норми, порушень і компенсаторних механізмів;
- розвивати навички аналізу нейропсихологічних симптомів і синдромів.

Питання для обговорення:

1. Поняття норми та патології у нейропсихології.
2. Вищі психічні функції та їх мозкова організація.
3. Основні нейропсихологічні критерії норми вищих психічних функцій.
4. Критерії патології вищих психічних функцій.
5. Первинні та вторинні порушення психічних функцій.
6. Симптом і синдром у нейропсихології.

7. Компенсаторні та відновні механізми при мозкових ураженнях.
8. Вікові та індивідуальні відмінності як чинники оцінювання норми і патології.
9. Значення нейропсихологічних критеріїв для діагностики та корекційної роботи.

Тема 5. Структура і функціональна організація кори головного мозку.

Мета:

- сформуванати у студентів уявлення про анатомічну будову кори головного мозку;
- ознайомити з принципами функціональної організації кори;
- розкрити зв'язок між корковими зонами та вищими психічними функціями;
- розвивати навички аналізу нейропсихологічних проявів уражень різних коркових ділянок.

Питання для обговорення:

1. Загальна будова кори головного мозку: частки, звивини, борозни.
2. Клітинна (цитоархітектонічна) організація кори.
3. Первинні, вторинні та третинні коркові зони: їх характеристика.
4. Сенсорні, моторні та асоціативні зони кори.
5. Функціональна асиметрія півкуль головного мозку.
6. Роль лобових часток у регуляції довільної діяльності та поведінки.
7. Міжпівкульна взаємодія та її значення для психічної діяльності.
8. Зв'язок структури кори з локалізацією вищих психічних функцій.
9. Нейропсихологічні наслідки ураження різних ділянок кори головного мозку.

Тема 6. Розлади сприйняття (агнозії). Види. Діагностика.

Мета:

- сформуванати у студентів уявлення про агнозії як нейропсихологічні розлади сприйняття;
- ознайомити з класифікацією основних видів агнозій;
- розкрити мозкові механізми виникнення агнозій;
- навчити основам нейропсихологічної діагностики порушень сприйняття;
- розвивати навички аналізу клінічних проявів агнозій.

Питання для обговорення:

1. Поняття агнозії та її місце в системі нейропсихологічних розладів.
2. Відмінність агнозій від елементарних сенсорних порушень.
3. Зорові агнозії: предметна, симультанна, прозопагнозія, літерна та цифрова агнозії.
4. Слухові агнозії: мовна (сенсорна амузія), немовна слухова агнозія.
5. Тактильні агнозії (астереогноз): види та прояви.
6. Просторові агнозії та порушення схеми тіла.
7. Мозкова локалізація агнозій.

8. Методи нейропсихологічної діагностики агнозій.
9. Значення діагностики агнозій для корекційної та реабілітаційної роботи.

Тема 7. Розлади довільних рухів і дій. Види. Діагностика.

Мета:

- сформувані у студентів уявлення про нейропсихологічні розлади довільних рухів і дій;
- ознайомити з основними видами апраксій та інших порушень рухової діяльності;
- розкрити мозкові механізми та локалізацію розладів довільних рухів;
- навчити основам нейропсихологічної діагностики рухових порушень;
- розвивати навички аналізу клінічних проявів апраксій.

Питання для обговорення:

1. Поняття довільних рухів і дій у нейропсихології.
2. Відмінність між паралічами, парезами та апраксіями.
3. Апраксія як основна форма розладів довільних рухів і дій.
4. Класифікація апраксій: кінетична (динамічна), кінестетична (аферентна), просторово-конструктивна, ідеаторна, ідеомоторна.
5. Мозкова локалізація різних видів апраксій.
6. Прояви апраксій у побутовій та професійній діяльності.
7. Методи нейропсихологічної діагностики розладів довільних рухів і дій.
8. Приклади діагностичних проб для виявлення апраксій.
9. Значення діагностики рухових розладів для корекції та нейрореабілітації.

Тема 8. Розлади мовлення. Види. Діагностика

Мета:

- сформувані у студентів уявлення про нейропсихологічні розлади мовлення;
- ознайомити з основними видами мовленнєвих порушень (афазій);
- розкрити мозкові механізми мовлення та його порушень;
- навчити основам нейропсихологічної діагностики мовленнєвих розладів;
- розвивати навички аналізу клінічних проявів мовленнєвих порушень.

Питання для обговорення:

1. Мовлення як вища психічна функція: структура та мозкова організація.
2. Поняття розладів мовлення у нейропсихології.
3. Відмінність афазій від дизартрії, алалії та заїкання.
4. Класифікація афазій (за О. Р. Лурією): моторна афазія (аферентна, еферентна), сенсорна афазія, акустико-мнестична афазія, семантична афазія, динамічна афазія.
5. Мозкова локалізація різних видів афазій.
6. Основні симптоми порушення усного та писемного мовлення.
7. Методи нейропсихологічної діагностики мовленнєвих розладів.
8. Приклади діагностичних завдань для виявлення афазій.

9. Значення діагностики мовленнєвих розладів для корекційної та реабілітаційної роботи.

Тема 9. Розлади читання, письма та лічіння. Види. Діагностика.

Мета:

- сформувані у студентів уявлення про нейропсихологічні розлади читання, письма та лічіння;
- ознайомити з основними видами алексій, аграфій та акалькулій;
- розкрити мозкові механізми формування цих вищих психічних функцій та їх порушень;
- навчити основам нейропсихологічної діагностики розладів писемного мовлення і лічильних операцій;
- розвивати навички аналізу клінічних проявів порушень читання, письма та лічіння.

Питання для обговорення:

1. Читання, письмо та лічіння як вищі психічні функції: структура і мозкова організація.
2. Поняття та загальна характеристика розладів читання, письма та лічіння.
3. Розлади читання (алексії): оптична алексія, фонематична алексія, семантична алексія, алексія з аграфією.
4. Розлади письма (аграфії): моторна аграфія, сенсорна аграфія, оптична аграфія, аграфія при порушенні програмування мовлення.
5. Розлади лічіння (акалькулії): первинна акалькулія, просторово-оптична акалькулія, вербальна акалькулія.
6. Мозкова локалізація порушень читання, письма та лічіння.
7. Зв'язок цих розладів з афазіями та іншими нейропсихологічними синдромами.
8. Методи нейропсихологічної діагностики алексій, аграфій та акалькулій.
9. Значення ранньої діагностики для корекційної та реабілітаційної роботи.

Тема 10. Розлади пам'яті та уваги. Види. Діагностика

Мета:

- сформувані у студентів уявлення про нейропсихологічні розлади пам'яті та уваги;
- ознайомити з основними видами порушень пам'яті та уваги;
- розкрити мозкові механізми та функціональні системи, що забезпечують пам'ять і увагу;
- навчити основам нейропсихологічної діагностики порушень пам'яті та уваги;
- розвивати навички аналізу клінічних проявів мнемічних та увагових розладів

Питання для обговорення:

1. Пам'ять і увага як вищі психічні функції: структура та мозкова організація.

2. Основні підходи до класифікації розладів пам'яті та уваги.
3. Розлади пам'яті: амнезії (ретроградна, антероградна, фіксаційна), гіпомнезія та гіпермнезія, порушення довільного та мимовільного запам'ятовування.
4. Нейропсихологічні синдроми порушення пам'яті (лобні, скроневі, дієнцефальні).
5. Розлади уваги: зниження концентрації, нестійкість уваги, виснажуваність, порушення переключення та розподілу уваги.
6. Мозкова локалізація порушень пам'яті та уваги.
7. Зв'язок розладів пам'яті та уваги з емоційно-вольовою сферою.
8. Методи нейропсихологічної діагностики пам'яті та уваги.
9. Значення діагностики розладів пам'яті та уваги для психологічної допомоги та нейрореабілітації.

Тема 11. Розлади мислення, емоційно-особистісної сфери. Види. Діагностика.

Мета:

- сформувані у студентів уявлення про нейропсихологічні розлади мислення та емоційно-особистісної сфери;
- ознайомити з основними видами порушень мислення, емоцій і особистісних змін;
- розкрити мозкові механізми регуляції мислення та емоційно-вольової діяльності;
- навчити основам нейропсихологічної діагностики розладів мислення й емоційно-особистісної сфери;
- розвивати навички аналізу клінічних проявів лобних та підкіркових синдромів.

Питання для обговорення:

1. Мислення та емоційно-особистісна сфера як вищі психічні функції.
2. Нейропсихологічні механізми мислення та емоційної регуляції.
3. Розлади мислення при ураженнях різних відділів мозку.
4. Основні види порушень мислення: зниження рівня узагальнення, інертність мислення, імпульсивність, порушення цілеспрямованості та планування.
5. Лобні синдроми та їх прояви у мисленні й поведінці.
6. Розлади емоційної сфери: емоційна лабільність, апатія, депресивні та тривожні стани, афективна розгальмованість.
7. Зміни особистості при органічних ураженнях мозку.
8. Методи нейропсихологічної діагностики розладів мислення та емоційно-особистісної сфери.
9. Значення діагностики цих розладів для психологічної допомоги та нейрореабілітації.

Тема 12. Нейропсихологічні синдроми при локальних ураженнях головного мозку

Мета:

- сформуванати у студентів уявлення про нейропсихологічний синдром як основну одиницю аналізу в нейропсихології;
- ознайомити з типовими нейропсихологічними синдромами при ураженнях різних відділів головного мозку;
- розкрити зв'язок між локалізацією мозкового ураження та структурою психічних порушень;
- навчити аналізувати симптоми та об'єднувати їх у синдроми;
- розвивати навички клініко-нейропсихологічного мислення

Питання для обговорення:

1. Поняття нейропсихологічного синдрому та його структура.
2. Симптом, синдром і фактор у нейропсихологічному аналізі.
3. Принцип синдромного аналізу (за О. Р. Лурією).
4. Нейропсихологічні синдроми при ураженнях лобних часток мозку.
5. Синдроми при ураженнях скроневих часток.
6. Нейропсихологічні синдроми при ураженнях тім'яних часток.
7. Синдроми при ураженнях потиличних часток.
8. Підкіркові та стовбурові синдроми.
9. Міжпівкульні відмінності нейропсихологічних синдромів.
10. Значення знань про нейропсихологічні синдроми для діагностики, корекції та нейрореабілітації.

Тема 13. Нейропсихологічні синдроми при судинних ураженнях головного мозку.

Мета:

- сформуванати у студентів уявлення про особливості нейропсихологічних порушень при судинних ураженнях мозку;
- ознайомити з типовими нейропсихологічними синдромами при ішемічних та геморагічних ураженнях;
- розкрити зв'язок між судинним басейном ураження та структурою психічних розладів;
- навчити аналізувати клініко-нейропсихологічну симптоматику з урахуванням судинного фактора;
- розвивати навички диференційної нейропсихологічної діагностики.

Питання для обговорення:

1. Судинні ураження головного мозку як причина нейропсихологічних порушень.
2. Класифікація судинних уражень (ішемічні, геморагічні, хронічні).
3. Особливості нейропсихологічної симптоматики при гострих порушеннях мозкового кровообігу.
4. Нейропсихологічні синдроми при ураженні передньої мозкової артерії.
5. Нейропсихологічні синдроми при ураженні середньої мозкової артерії.

6. Нейропсихологічні синдроми при ураженні задньої мозкової артерії.
7. Порушення когнітивних, мовленнєвих, рухових і емоційно-особистісних функцій при судинних ураженнях.
8. Особливості нейропсихологічних синдромів при хронічній судинній недостатності мозку.
9. Значення нейропсихологічного обстеження у відновному періоді після інсульту.
10. Роль нейропсихології в мультидисциплінарній реабілітації пацієнтів із судинними ураженнями мозку.

6. Тематика самостійних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Анатомічна та функціональна асиметрія мозку.	5
2	Теорія виникнення асиметрії мозку.	5
3	Праворукість та ліворукість.	4
4	Акустико-мнестична афазія.	4
5	Акустико-гностична афазія.	4
6	Специфічна акалькулія.	4
7	Розлади наочно-дійового мислення.	4
8	Пароксизмальні емоційні розлади.	4
9	Розлади читання, письма та лічіння. Види. Діагностика.	4
10	Розлади пам'яті та уваги. Види. Діагностика.	4
11	Розлади мислення, емоційно-особистісної сфери. Види. Діагностика.	4
12	Нейропсихологічні синдроми при локальних ураженнях головного мозку	5
13	Нейропсихологічні синдроми при судинних ураженнях головного мозку.	5
Всього		56

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Основи нейропсихології» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, презентації;
- залік.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Основи нейропсихології» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
20%	5%	20%	5%	20%	5%	20%	5%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Поточне оцінювання	Модульний контроль 3	Поточне оцінювання	Модульний контроль 4
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (2 заняття, 2 теми – 2 оцінки). 2. Модульний контроль 1 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання.		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (3 заняття, 3 теми – 3 оцінки). 2. Модульний контроль 2 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання.		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (6 заняття, 6 тем – 6 оцінок). 2. Модульний контроль 3 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 3 виставляється на підставі виконання письмового завдання.		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (2 заняття, 2 теми – 2 оцінки). 2. Модульний контроль 4 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 4 виставляється на підставі виконання письмового завдання.	

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-13
2	Проекційний екран	
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела:

1. Лурія О. Р. Основи нейропсихології / О. Р. Лурія. – Київ : Академія, 2002. – 384 с.
2. Лурія О. Р. Нейропсихологія : навч. посіб. / О. Р. Лурія. – Москва : МГУ, 2003. – 432 с
3. Ахутіна Т. В. Нейропсихологія дитячого віку / Т. В. Ахутіна. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2012. – 368 с.

Додаткові джерела:

1. Lezak M. D., Howieson D. B., Bigler E. D., Tranel D. Neuropsychological Assessment. – 5th ed. – New York : Oxford University Press, 2012. – 1161 p.
2. Mesulam M.-M. Principles of Behavioral and Cognitive Neurology. – 2nd ed. – Oxford : Oxford University Press, 2000. – 540 p.
3. Stuss D. T., Levine B. Adult Clinical Neuropsychology. – New York : Oxford University Press, 2002. – 350 p.

Інформаційні ресурси:

Українські та міжнародні

1. KnowNeuropsychology Didactic Series — лекції з клінічної нейропсихології для студентів і практиків <https://knowneuropsych.org/>
2. Clinical Neuropsychology and Brain Disorders — курс з нейропсихології та патологій мозку. <https://wizape.com/English/Clinical-Neuropsychology-and-Brain-Disorders>
3. Енциклопедія Сучасної України — офіційна довідкова стаття про науку та її сферу. <https://esu.com.ua/article-72977>
4. Онлайн-довідка про нейропсихологію (Subjectum) — коротке пояснення терміну. <https://subjectum.eu/culture/dict/860.html>

Міжнародні:

4. American Psychological Association (APA): <https://www.apa.org> — міжнародні стандарти психологічних досліджень, публікації, етичний кодекс.
5. British Psychological Society (BPS): <https://www.bps.org.uk> — професійні ресурси, стандарти, освітні програми.
6. Psychology Today: <https://www.psychologytoday.com> — аналітичні матеріали, статті, блоги з психології.
7. Google Scholar: <https://scholar.google.com> — пошук наукових публікацій і статей.
8. ResearchGate: <https://www.researchgate.net> — міжнародна платформа для обміну науковими дослідженнями.
9. World Health Organization (WHO): Mental Health: https://www.who.int/mental_health — глобальні стандарти та дослідження у сфері психічного здоров'я.

11. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ЗАЛІК

1. Нейропсихологія як наука: предмет, об'єкт, завдання.
2. Місце нейропсихології в системі психологічних і нейронаук.
3. Методологічні принципи нейропсихології.
4. Принцип системної будови вищих психічних функцій.
5. Принцип динамічної локалізації вищих психічних функцій.
6. Поняття нейропсихологічного симптому, синдрому та фактора.
7. Синдромний аналіз у нейропсихології.
8. Структура і функціональна організація кори головного мозку.
9. Первинні, вторинні та третинні коркові зони.
10. Функціональна асиметрія півкуль головного мозку.
11. Міжпівкульна взаємодія та її значення для психічної діяльності.
12. Вищі психічні функції: поняття, ознаки, мозкова організація.
13. Нейропсихологічні критерії норми та патології психічних функцій.
14. Розлади сприйняття (агнозії): визначення, класифікація, діагностика.
15. Зорові агнозії: види та мозкова локалізація.
16. Слухові та тактильні агнозії: прояви та діагностика.
17. Розлади довільних рухів і дій (апраксії): види та діагностика.
18. Мозкові механізми апраксій.
19. Мовлення як вища психічна функція.
20. Афазії: визначення, класифікація (за О. Р. Лурією).
21. Моторні та сенсорні афазії: характеристика і локалізація.
22. Акустико-мнестична, семантична та динамічна афазії.
23. Розлади читання (алексії): види та діагностика.
24. Розлади письма (аграфії): види та нейропсихологічний аналіз.
25. Розлади лічіння (акалькулії): класифікація та прояви.
26. Пам'ять як вища психічна функція.
27. Розлади пам'яті: види, синдроми, діагностика.
28. Увага: структура та мозкова організація.
29. Розлади уваги: види та нейропсихологічна оцінка.
30. Мислення як вища психічна функція.
31. Розлади мислення при локальних ураженнях мозку.
32. Емоційно-особистісна сфера та її мозкова регуляція.
33. Лобні синдроми та зміни особистості.
34. Нейропсихологічні синдроми при ураженні лобних часток мозку.
35. Синдроми при ураженні скроневих часток.
36. Нейропсихологічні синдроми при ураженні тім'яних часток.
37. Синдроми при ураженні потиличних часток.
38. Підкіркові нейропсихологічні синдроми.
39. Нейропсихологічні синдроми при судинних ураженнях головного мозку.
40. Особливості нейропсихологічних порушень при інсультах.
41. Методи нейропсихологічної діагностики.
42. Якісний та кількісний аналіз у нейропсихології.
43. Значення нейропсихології для клінічної практики та реабілітації.
44. Роль нейропсихолога в мультидисциплінарній команді.